

SOSYAL HİZMET YÖNETİMİ DERSİ

GÖNÜLLÜ YÖNETİMİ

DOÇ.DR.EDA PURUTÇUOĞLU

GÖNÜLLÜ YÖNETİMİ

- Gönüllülük, birey, grup ve örgütlerin kendi inisiyatifi ile belirli bir konuda sorumluluk alma çabasıdır. Bireyleri ve grupları bu çabaya yönelten temelde kendi içlerindeki sorumluluk bilincidir. Ancak bu bilincin etkin bir şekilde yönetilmesi ve katma değerinin artırılması başarılı bir gönüllü yönetiminden geçmektedir

GÖNÜLLÜ YÖNETİMİ

- Sosyal hizmet kurumları kendi personelleriyle hizmetleri karşılamada yetersiz kaldığında veya daha etkin çalışabilmeyi amaçladığında gönüllü bireylere ihtiyaç duymaktadır.

GÖNÜLLÜ YÖNETİMİ

- Sivil toplum kuruluşlarının ana faaliyetlerini oluşturan gönüllü hareketler için en önemli faktör insan servetidir. ‘Gönüllü’ olarak adlandırılan bu insan serveti, herhangi bir sivil toplum kuruluşunda gönüllü faaliyetlere hiçbir beklentisi olmadan katkı sağlayarak toplumsal bir sorumluluğu yerine getirmektedir.

GÖNÜLLÜ YÖNETİMİ

- Gönüllü hareketlerin toplumda daha önemli hale gelmesiyle birlikte gönüllülüğün daha profesyonel ve daha donanımlı olmayı gerekli kılmaya başladığı görülmektedir. Bu bağlamda gönüllülerin görevlerini etkin ve eksiksiz bir şekilde gerçekleştirebilmesi için profesyonel gönüllü yönetimine ihtiyaç şiddetle ihtiyaç duyulmaktadır.

Gönüllülük-Gönüllü Kavramları

- Gönüllü ve gönüllülük kavramlar farklı toplumlarda farklı anlamlara gelebildiği gibi aynı toplumun farklı kesimlerinde de yine farklı anlamlar taşıyabilmektedir.
- İngiltere'deki Gönüllülük Araştırma Enstitüsü (1997) yaptığı Ulusal Gönüllü Araştırması sonucu gönüllülüğü "yakın akrabaları dışındaki veya onlara ilaveten diğer birey veya gruplara fayda sağlamayı amaçlayan şeyleri yapmaya yönelik ücretsiz olarak zaman harcamayı gerektiren herhangi bir aktivite" olarak tanımlamaktadır.

Gönüllülük-Gönüllü Kavramları

- Gönüllülük; bireylerin toplumsal sorumluluk anlayışıyla çıkar gözetmeksizin bilgi, zaman, beceri, deneyim ve kaynaklarını kendi özgür iradeleriyle toplumsal ihtiyaçlar için kullanmalarınıdır.

Gönüllülük-Gönüllü Kavramları

Gönüllülüğün dört boyutu;

- Özgür tercih
- Karşılık boyutu
- Yapı boyutu
- Yararlananlar

- Gönüllü; iş hayatındaki konumunu ve alışkanlıklarını bir kenara bırakarak, söz konusu sosyal misyon etrafında en yüksek çabayı gerçekleştirmeye çalışan fedakar kişidir.

- Bireyleri gönüllü olmaya yönelten faktörlerden bazılarını şöyle sıralamak mümkündür
- Yalnızlıktan veya can sıkıntısından kurtulma,
- Yeni beceriler kazanma,
- Yeteneklerini başkalarıyla paylaşma,
- Sosyal bir ortamda bulunma,
- Aidiyet duygusunu giderme,
- İnanıldığı bir şeyi destekleme,
- Belirli bir toplumsal sorunu çözmeyi kendine misyon edinme.

Gönüllü Yönetimi

- Gönüllü yönetimi, uygun işe gönüllü seçiminin yanı sıra gönüllülerin sürekli bilgilendirilmelerini, görev tanımının yapılarak ilgili sosyal konuda etkin ve sürdürülebilir çözümler geliştirmeyi, organizasyon ve gönüllü adına daha net bir süreç elde etmeyi, gönüllüler arasında daha eşit ve profesyonel hizmet dağılımını ve yaptıkları faaliyetlere yönelik motive edilmelerini içeren tatmin edici bir süreçtir.

- Gönüllü yönetimi bazı süreçlerden oluşmaktadır. Bunlar;
- Gönüllülerin görev çerçevelerinin belirlenmesi ve tanımlanması
- Gönüllülere ulaşma
- Gönüllülerin kuruma oryantasyonu
- Görevlendirme ve seçim
- Kurum içi eğitim
- Gönüllülerin motivasyonu
- Performans değerlendirme
- Ödüllendirme süreçleridir

- Gönüllü yönetiminin temelinde sosyal hizmet alanında gönüllü olarak çalışmak isteyen bireyin etkinliğini artırmanın yanısıra bireyin maksimum düzeyde düzeyde tatmin sağlaması yatmaktadır.

Sosyal hizmet kurumlarında yer alan gönüllüler kuruma farklı şekillerde katkı sağlamaktadır. Gönüllü kişi ve kuruluşların katkı ve katılımlarını temelde dört başlık altında toplayabiliriz :

- Ayni ve Nakdi Katkılar,
- Manevi Katkılar (Gönüllü Çalışmalar)
- Taşınır ve taşınmaz bağıışı,
- Sektörler arası ve toplumsal işbirliği, güç birliği ve koordinasyon sağlamak

Gönüllü kuruluşlar

- Gönüllü kuruluşlar, insanların bir baskı ve zorlama olmaksızın gönüllü olarak bir şeyler yapma isteği ile kurulan bu dernek ve vakıflara denilmektedir. Gönüllü kuruluş kavramının içinde kamunun veya hükümetin bir parçası olmamak fikri ve zorunluluğu mevcuttur. Bu kuruluşların arasında, eğitim, sağlık, çevre gibi konuların yanı sıra yardım ve hayır işleriyle uğraşan pek çok dernek ve vakıf yer almaktadır.

Gönüllü kuruluşlar, sosyal sigortalar ve kamu sosyal yardımları ve hizmetleri kanalıyla, devletin sosyal güvenlik kapsamına alamadığı ve alsa dahi insan onuruna yaraşır en az geçim düzeyine ulaştıramadığı bireylere, çeşitli riskler açısından güvence sağlamaktadırlar. Bu kuruluşlar, sosyal hizmetlerin gerçekleştirilmesinde de önemli faaliyetlerde bulunmaktadır

Gönüllü kuruluşların taşınması gereken ortak özellikler; kuruluşun anlamlı ve sürekli bir yapısı olmalı, sahiplerine ve yöneticilerine kesinlikle kâr dağıtmamalı, kendi kendini yönetmeli, gönüllülük esasına dayalı olmalı ve kamu amaçlarını destekleyici nitelikte olmalıdır.

KAYNAKLAR

- Adıgüzel, O. ve Sönmez Özkan,D. 2015. Sosyal Hizmet Perspektifinde Çok Uluslu Gönüllü Kuruluşlar, Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, Sosyal Hizmet Özel Sayısı, ss.137-147.
- Güngör,F.2016. Gönüllü Yönetiminin Önemli Bir Aşaması Olarak Performans Değerlendirme, Strategic Public Management Journal (SPMJ), Issue No: 4,pp. 21-48
- Güngör,F. ve Çölgeçen,Y. 2013. STK'larda Gönüllü Yönetimi ve Motivasyonun Performansa Etkisi, Akademik İncelemeler Dergisi (Journal of Academic Inquiries) 8(3):163-187
- Sarıkaya,M. 2011. Sosyal Hizmetlerde Gönüllü Yönetimi, *Sosyal Hizmet Kurumlarında Yönetim*, (Ed. Muammer Sarıkaya), Nobel Yayınları
- Sarıkaya,M. 2013. Sosyal Hizmetlerde Gönüllülük ve Gönüllü Yönetimi-Ünite 6, (Ed. Prof.Dr.Nuray Gökçek Karaca ve Yrd.Doç.Dr.Emre Demirci, Sosyal Hizmet Yönetimi, Anadolu Üniversitesi Yayınları Yayın No: 2876, Açıköğretim Yayın No: 1833